

Handläggare:
Maria Andersson
Helena Petersson
Telefon: 08-508 254 43

Till
Socialnämnden

Forsknings- och utvecklingsplan för Stockholms Stad för 2012

(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förslag om FoU-plan för Stockholms stad 2012

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Anna Mattsson
tf. Avdelningschef

Bilaga

1: Uppföljning av FoU-plan 2011 och av genomfört FoU-arbete 2011

Sammanfattning

Föreliggande ärende är plan för forskning och utveckling (FoU-plan) med syfte att stödja systematisk utveckling av en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten i Stockholms 14 stadsdelar samt stadsövergripande verksamheter. Ärendet omfattar förslag avseende:

- A. Strategi för att integrera resultatbaserad styrning och evidensbaserad praktik
- B. FoU-verksamhetens fokusområden 2012.
- C. Vidareutveckling av organisation och arbetsformer för FoU-verksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid utvecklingsenheten vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med stadens FoU-råd. Vid socialtjänstakademiens möte den 26 augusti 2011 diskuterades prioriteringar gemensamt av socialtjänstakademiens ledamöter och FoU-rådet.

FoU-plan 2012

A. Strategi för att integrera resultatbaserad styrning och evidensbaserad praktik

I förslaget till budget 2012 för socialförvaltningen får förvaltningen i uppdrag att:
Ta fram en implementeringsstrategi för att resultatbaserad styrning och evidensbaserad praktik införs inom stadens alla verksamheter och att samverkan med andra myndigheter utvecklas.

Framtagandet av strategin blir ett uppdrag för avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och förvaltningen föreslår att det ska präglade utformningen av FoU-arbetet mot en ännu tydligare inriktning att stödja utvecklingen av en evidensbaserad praktik. Detta utvecklingsarbete påbörjades redan under 2011. Vidare ska forskning och utveckling tydligare samordnas med strategi och styrning på alla nivåer. Om styrning och prioritering av utveckling mot en evidensbaserad praktik blir tydligare ökar förutsättningarna för ett mer samlat och strategiskt utnyttjade av resurser.

En evidensbaserad praktik innebär att bästa vetenskapliga kunskap om insatsers effekter, den enskildes önskemål och erfarenheter och den professionelles erfarenheter integreras. Syftet är att öka möjligheten att förbättra den enskildes levnadsvillkor och minska risken att oavsiktligt göra skada. Ett evidensbaserat arbetssätt innebär också en ökad transparens genom att motiven till beslut och val av insats blir uttalade och synliga.

I betänkandet *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten till nytta för brukaren* (SOU 2008:18) lyftes fyra utvecklingsområden fram som centrala för att nå en evidensbaserad praktik:

- Mer forskning och kvalificerade utvärderingar av det sociala arbetets resultat, kvalitet och effektivitet.
- Bättre förutsättningar för professionen att utveckla en evidensbaserad praktik i sitt vardagliga arbete.
- Bättre struktur för verksamhetsuppföljning.
- Ett tydligare brukarperspektiv i socialtjänstens arbete.

För att uppnå målen för en evidensbaserad praktik behöver utvecklingsarbetet ske på flera nivåer:

- Socialsekreterarens och annan personals kompetens och arbetssätt i mötet med enskilda klienter/brukare.
- Organisatoriska förutsättningar med strukturer för kunskapsuppbyggnad, spridning, uppföljning samt kritisk analys av det egna arbetet inom varje verksamhet.
- Hur kunskap om vetenskap och resultat ska användas i styrningen på alla nivåer.

För att stödja implementering på all tre nivåer förslår förvaltningen att den implementeringsstrategi som ska tas fram omfattar hur FoU-stödet till verksamheterna behöver utvecklas inom ett flertal områden, exempelvis:

- Metoder för strukturerad uppföljning.
- Metoder för att skapa brukarmedverkan och delaktighet.
- Spridning av kunskap om för tillfället bästa tillgängliga forskning om metoder och arbetssätt med olika målgrupper.
- Struktur för långsiktig kompetensförsörjning.
- Stöd till lokalt utvecklingsarbete och praktisk forskning.
- Regional och nationell samordning.

En samlad implementeringsstrategi för integrering av evidensbaserad praktik och resultatbaserade styrning bör omfatta både den stadsövergripande nivån och det lokala utvecklingsarbetet i stadsdelsförvaltningar. Det förutsätter en tydligare koppling mellan förvaltningens arbete med övergripande riktlinjer och arbetet med forskning och utveckling för att dessa ska stödja varandra och skapa tydligare prioriteringar i utvecklingsarbetet. Vidare förutsätter det att stödet till lokal verksamhetsutveckling stärks.

B. FoU-verksamhetens fokusområden och budget för 2012

En strategi för implementering av en evidensbaserad praktik måste utgå från en kartläggning som beskriver förutsättningarna när det gäller behov av kunskap om förekomst av problem, kunskap om det sociala arbetets resultat, kvalitet och effektivitet, möjligheter för professionell utveckling, strukturerad verksamhetsuppföljning samt metoder för brukarmedverkan och brukarinflytande.

Förvaltningen har, tillsammans med de tre andra kommunala FoU- enheterna i länet påbörjat en nulägesbeskrivning av förutsättningarna för en evidensbaserad praktik i de olika verksamhetsområdena för socialtjänsten. Denna kartläggning kan utgöra ett första steg i arbetet med att konkretisera en implementeringsstrategi för de olika verksamhetsområdena. Andra steg kan handla om att utifrån en fördjupad kartläggning prioritera och utforma aktiviteter både på stadsövergripande nivå och för att stödja lokalt utvecklingsarbete.

För 2012 förslås arbetet med utvecklingen av en strategi för implementering av en evidensbaserad praktik utifrån ovanstående struktur fokusera på nedanstående områden:

- Stöd till personer med funktionsnedsättning
Första steget är att genomföra en fördjupad kartläggning för att sedan besluta om prioriteringar vad gäller FoU-medel.
- Försörjningsstöd
Första steget är att genomföra en fördjupad kartläggning för att sedan besluta om prioriteringar vad gäller FoU-medel.
- Den sociala barn och ungdomsvården
Utgångspunkten här bör vara den BUSS- utredningen som genomförts i staden samt det arbetet som gjorts under 2011 med att utforma ett projekt för professionell utveckling och stöd till stadsdelsförvaltningarna i införandet av en evidensbaserad praktik. Inom detta område har en förstudie kring utformningen av implementering av en evidensbaserad praktik genomförts och en rad satsningar initierats under år 2010-2011. Det gäller bl.a. ansökan om medel från Europeiska socialfonden som omfattar kompetensutvecklingsprogram, praktik- och trainee program, och regional samordning, kartläggning av tidiga insatser samt registerstudie av insatsen kontaktfamilj/kontaktperson. För 2012 föreslår förvaltningen att FoU-medel avsätts för att följa upp registerstudien, utvärdera sociala insatsgrupper samt det Barnahus som beräknas starta andra halvåret 2012.

Utöver detta förslår förvaltningen att FoU-medel för 2012 år fördelas till:

- Missbruksområdet
Med syftet att följa upp de satsningar som redan genomförts. Bland annat med utformning av struktur för hur ASI data kan användas i den stadsövergripande uppföljningen av missbruksvården samt för att följa upp kartläggningen av kvinnor i missbruksvården som pågår.
- Pågående projekt.
Detta omfattar projektet socialtjänsten online samt analyser och fördjupningsstudier av Trygghetsmätningen och Stockholmsenkäten

Av den tillgängliga budgeten för stadens FoU arbete och för att ta fram en implementeringsstrategi för evidensbaserad praktik bör medel fördelas mellan de olika fokusområdena, missbruksområdet och pågående projekt i en detaljplanering som godkänns av FoU-rådet. Detaljplanen ska baseras på de kartläggningar som ska genomföras inom områdena stöd till personer med funktionsnedsättning och försörjningsstöd. Förvaltningen föreslår att slutlig fördelning av medel avvaktar beslut från Europeiska Socialfonden om staden beviljats medel för projektet ”En evidensbaserad praktik i den sociala barn och ungdomsvården”. Om staden inte beviljas medel återkommer förvaltningen med förslag om prioritering.

Omfördelning av medel för lokala utvecklingsprojekt

Förvaltningen föreslår att andelen av FoU-budgeten som öronmärks för lokala utvecklingsprojekt ökar till 3 mkr för 2012 (1,5 mkr 2011).

C. Vidareutveckling av organisation och arbetsformer för FoU-verksamheten

En rad forskningsprojekt som finansieras av FoU-medel påbörjades mellan 2009 och 2011 (se bilaga). Erfarenheter från de första utlysningarna pekar på behov av att utveckla FoU-verksamheten för att uppnå en bättre balans mellan stora långsiktiga forskningsprojekt som ofta bedrivs relativt långt från verksamheten och verksamhetsnära projekt där praktiker har en större roll i samverkan med forskare. Förändringen påbörjades under 2011 och under 2012 avser enheten att ytterligare stärka kopplingen mellan forskning och praktik i FoU-arbetet och större fokus läggs på praktisk forskning, spridning och dialog kring resultat.

2011 års FoU-plan beskriver organisation och arbetsformer (bilaga 1). Planen var ett första steg i att stärka stödet till kontinuerlig verksamhetsutveckling i stadsdels-

förvaltningarna. Arbetsformer och organisation är fortfarande under utveckling och för 2012 föreslår förvaltningen vidareutveckla nedanstående områden.

Stadens FoU-råd

Ett FoU-råd bestående av sex avdelningschefer för individ- och familjeomsorgen och för stöd till personer med funktionsnedsättning skapades under 2011. Under 2012 bör rådets arbete vidareutvecklas och få en tydligare roll avseende styrning av FoU-arbetet samt strukturerade arbetsformer med regelbundna möten, ansvar för dialog med övriga avdelningschefer i staden, och socialtjänstakademien.

Socialtjänstakademien

Under 2011 har Socialtjänstakademien utökats med ytterligare två professorer i Socialt arbete. Från och med augusti ingår Professor Marie Sallnäs från Stockholms universitet, Institutionen för Socialt Arbete samt Professor Lars Oscarsson, Ersta Sköndal högskola i Socialtjänstakademien. Under 2012 kommer arbetet med att utveckla akademiens roll i att stödja stadens arbete med att utforma utlysningar att fortsätta.

Spridning och förankring av FoU- arbetet

Under 2012 föreslår förvaltningen att spridning av resultaten av FoU-arbetet i staden förstärks. Detta kommer bland annat att ske genom att den första årliga FoU-konferensen anordnas under våren. I samband med detta kommer informationsmaterial om stadens FoU-arbete att sammanställas. FoU-samordnare kommer också besöka alla stadsdelsförvaltningar för att informera om FoU-arbetet och diskutera det lokala behovet av stöd. Dessa besök planeras att återkomma varje höst i samband med arbetet med att utforma FoU-plan. Ett efterfrågat utvecklingsområde är att samla information om lokalt och nationellt utvecklingsarbete, nyheter och forskning och göra dessa lättillgängliga för att underlätta kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Det utvecklas för närvarande ett antal webbsidor med kunskap - och forskningssammanställningar på den nationella nivån. En inventering av dessa bör genomföras och förslag tas fram på hur dessa kan användas gemensamt och/eller samordnas i staden.

Stöd till lokalt utvecklingsarbete

Genom FoU-planen för 2011 gavs stadsdelsförvaltningar och socialtjänstavdelningen på socialförvaltningen möjlighet att ansöka om utvecklingsmedel för exempelvis metodutveckling, implementering, utvärdering. För 2012 föreslås att utvecklingsarbeten som integrerar en evidensbaserad praktik med den resultatbaserade styrningen prioriteras. I fördelningen av medel kommer spridning mellan

många olika stadsdelsförvaltningar och verksamheter att eftersträvas. Förslagsvis kommer lokala utvecklingsmedel kunna sökas två gånger per år, i februari samt i maj. FoU-rådet, med stöd av Socialtjänstakademien, bedömer och prioriterar ansökningarna.

Precis som 2011 kommer det, om behov av följeforskning och utvärderingar av projekt eller utvecklingsarbeten finns, uppdrag riktade till forskningsinstitutioner, universitet och högskolor utlysas. Uppföljningen av satsningen pekar på att stadsdelsförvaltningarna är positiva men att det finns behov av förbättringar i förvaltningens stöd. Förvaltningen föreslår därför att processtödet till det lokala utvecklingsarbetet som beviljas FoU-medel förstärks. Detta avser bl.a. möjligheterna för verksamheterna att få processtöd både för att ta fram ansökningar, för eget utvecklingsarbete och för formulering av uppdrag som riktar sig till forskare. En möjlighet som diskuteras är ett fördjupat samarbete med universitet och högskolor om återkommande lärseminarier och utvärderingsverkstäder som skulle kunna ligga i anslutning till ansökningsperioderna. Detta kan bidra till professionell utveckling för enskilda medarbetare och på så sätt skapa en attraktiv arbetssituation och samtidigt utveckla verksamheterna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Forsknings- och utvecklingsarbetet i Stockholms stad ska bidra till bättre resultat för brukarna genom att stödja stadsdelarna att erbjuda insatser baserade på bästa tillgängliga kunskap. FoU-verksamheten ska:

- Stödja systematisk utveckling av en evidensbaserad praktik och verksamhetsutveckling som kommer medborgarna till godo.
- Ha ett tydligt stockholmsperspektiv och bedrivs nära praktiken.
- Vara ett komplement till statliga myndigheters forskning.

Förvaltningen föreslår därför att arbetet under 2012 fokuseras på:

- Implementeringsstrategin för evidensbaserad praktik och resultatbaserad styrning.
- Stöd till personer med funktionsnedsättning, försörjningsstöd, den sociala barn- och ungdomsvården, fortsatt arbete inom missbruksområdet, samt med socialtjänsten online, Trygghetsmätningen och Stockholmsenkäten.
- Spridning och förankring av FoU arbete.
- Ökat stöd till lokalt utvecklingsarbete.